

۴۰ درصد هزینه بیشتر برای تحقق «تضییع حقوق عامه»

خایرالله کتانی
رئیس هیئت مدیره زیست

ساخت سد فینسک در بالادست شهید رجایی و روی یکی از مهم‌ترین سرشاخه‌های حوضه آبریز تجن با نام «اسپی رو»، برخلاف همه قواعد و قوانین بالادستی و پایین دستی مربوط به مدیریت منابع آبی کشور با هدف انتقال سالانه بیش از هفت میلیون مترمکعب آب شیرین به شهر سمنان ادامه دارد. درباره پیامدهای زیست محیطی

ساخت این سد بر ساختار زندگی، معیشت و اقتصاد مردم ساکن در ۲۵ روستای پایین‌دست که از آب «اسپی رو» حقایبه تاریخی دارند و همچنین از پیامدهای زیست محیطی ساخت این سد بر زیست بوم‌های جنگلی منطقه بسیار گفته و نوشته شد. البته همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد، ره به جایی نبرد چرا که اصولاً پدیده مهاجرت اجباری، آوارگی، حاشیه نشینی، اختلال در معیشت مردم و پیامدهای فرهنگی، اجتماعی و روانی این مهاجرت و همچنین آسیب‌های تحمیل شده بر محیط زیست و منابع طبیعی در ساختار فکری تصمیم‌گیران برای «سد فینسک» همانند همه سدهایی که در گذشته ساخته شد، تعریف نشده است. اما وجه تمایز «سد فینسک» نسبت به دیگر سدهای ساخته شده در کشور، خودسری و گردن کشی آشکار و بدون تعارف برخی مدیران محلی و در یک کلام، گردن نهدان به نظرات کارشناسی وزارت نیرو و حتی دستورات شخص رئیس‌جمهور است. در واقع آن چیزی که سد فینسک را متمایز از دیگر سدهای ویرانگر ساخته شده در کشور می‌نماید این است که وزارت نیرو به‌عنوان متولی مدیریت منابع آبی کشور، نظر شفاف و واضح خود را در خصوص پیامدهای زیانبار اجرای این سد در قالب نامه شماره ۱۴۰۰/۱۰/۴۹۳۵ مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۲۶ به این شرح اعلام داشته که:

«پس از بررسی گزینه‌های مختلف از منظر مالی، زیست محیطی و اجتماعی، گزینه حذف سد فینسک و انتقال آب از منابع آب بهنگام (آب مازاد بر میانگین آورد سالانه) رودخانه اسپی رو مشخص شد که احداث بند انحرافی در محل ایستگاه هندومتری فینسک، موجب صرفه‌جویی در هزینه اجرا و بهره‌برداری شده و قیمت تمام شده آن ۴۰ درصد نسبت به گزینه سد و سامانه انتقال آب طرح فینسک کاهش می‌یابد. همچنین با توجه به حذف سد فینسک که علاوه بر خسارت مخزن، منجر به جابه‌جایی دوروستای تلاجیم و تم می‌شود، در این گزینه تنش‌های اجتماعی نیز به حداقل ممکن کاهش می‌یابد.» وزارت نیرو در ادامه اظهار نظر کارشناسی خود به صراحت اعلام می‌دارد: «از طرف دیگر هرگونه ساخت تأسیسات دیگر از جمله سد و تأسیسات وابسته منوط به انجام مطالعات تکمیلی و تدقیق آمار و اطلاعات موجود و امکان تحقق بهره‌برداری پایدار است.» با این وصف شاهد آن هستیم که نه تنها ساخت این سد متوقف نشده بلکه همه امکانات استان مقصد انتقال آب برای شتاب بخشیدن به روند ساخت آن بسیج و برنامہ‌ای برای تکمیل آن نظرات کارشناسی و فنی و انجام مطالعات تکمیلی و تدقیق آمار و اطلاعات موجود، وجود ندارد. مسأله نامیادکننده در این ماجرا سکوت، انفعال و ناتوانی وزارت نیرو در برابر این گردن‌کشی آشکار و البته گاهی مظلوم نمایی نماینده و استناددار و سایر مدیران محلی است. این سکوت و ناتوانی وزارت نیرو در پرونده «سد فینسک» می‌تواند بیانگر نوعی نابسامانی و خودسری در فرایند ساخت سدها، تأسیسات آبی، طرح‌های انتقال آب بین حوضه‌ای و در یک کلام بریاد دادن منابع مالی کشور و البته بدعتی شوم در سطح ملی برای اجرای چنین پروژه‌های ویرانگری باشد.

«سد فینسک» و انتقال آب آن به سمنان نه تنها مشکلی از این شهر حل نخواهد کرد، بلکه با استناد به تجربیات گذشته در داخل و خارج کشور، خود به مشکلی جدید در مقصد تبدیل خواهد شد. اینکه مسئولان و متولیان مقصد این آب خود را به خواب زده‌اند یا تصمیمی به درک واقعیات کارشناسی و پیامدهای زیانبار اجرای چنین طرح‌هایی ندارند، به سمنان و مردم ساکن در آن باز می‌گردد! اما تحمیل هزینه مازاد ۴۰ درصدی بر کرده بیت‌المال با استناد به گزارش رسمی وزارت نیرو مسأله‌ای است که مربوط به همه مردم ایران است. بنابراین هر ایرانی حسب وظیفه و حقوق شهروندی خود موظف و مکلف به پرسشگری در این رابطه است. شگفت‌آور و محل پرسش جدی است، نماینده‌ای که در صحن علنی مجلس حسب دستور صریح قانون اساسی در پیشگاه ملت ایران سوگند خورده تا «مصالح ملت را تأمین» نماید، چطور راضی و هموارکننده مسیری می‌شود تا طرحی که اساس و بنیان آن بر مبنای «بی‌عدالتی» و «تضییع حقوق عامه» استوار شده، آن هم به بهای ۴۰ درصد بیشتر و گران‌تر از همه محاسبات و برآورد انجام شده اجرایی شود؟

■ ایرنا-گرد و غبار خوزستان، ایلام و کرمانشاه را درنوردید. میزان آلودگی هوا در خرمشهر به ۵۲ برابر حد مجاز و در آبادان و شادگان به ۴۷ برابر حد مجاز رسید. محیط زیست خوزستان منشأ آن را کشورهای همجوار دانست و از احتمال تشدید آنها در ساعات‌های آینده خبر داد.

حرکت توده‌های خاک به خوزستان محدود نشد و پروازهای صبح دیروز فرودگاه ایلام به مقصد تهران را هم لغو کرد. ریزگردها از میز ایلام هم گذشت و میزان دید افقی در قصر شیرین کرمانشاه به ۳۰۰ متر کاهش یافت.

■ میراث‌خبر- جمهوری باکو بار دیگر به یونسکو درخواست ثبت میراث معنوی «ورزش زورخانه‌ای و فرهنگ پهلوانی و کشتی‌گیری» در سال ۲۰۲۲ را داد. این در حالی است که ورزش زورخانه‌ای و فرهنگ پهلوانی در اجلاس کنیا به‌عنوان میراث معنوی بشریت به ثبت یونسکو به‌نام ایران به ثبت رسیده است. این درخواست سؤال برانگیز است چون جمهوری باکومی تواند پرونده ایران را بیوندد بزند.

■ ایرنا- عزت‌الله ضرغامی وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی گفت: رئیس‌جمهور پس از بازدید از جزیره آشوراده برای حل موانع اجرای طرح طبیعت‌گردی در تنها جزیره ایرانی دریای خزر دستورات لازم را صادر کرد. در ۲۲ هکتار از این منطقه که در اختیار ما قرار داده شد، یک طرح مقدماتی پیش‌بینی شده و خدمات و سرویس‌های مختلف گردشگری و تفریحی و اپرتنی در اختیار گردشگران قرار خواهد گرفت.

■ ایرنا- «علی سلاجقه» رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست در مراسم اختتامیه پنجاهمین سالگرد تأسیس برنامه محیط‌زیست سازمان ملل متحد در نیرویی کنیا گفت: تحریم‌ها دسترسی به‌موقع و مقرون‌به‌صرفه به کالاها و فناوری‌های لازم برای تضمین مدیریت سالم اکوسیستم و احیای آن را مختل کرده است.

■ ایسنا- یوسف بیدخوری، معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی گفت: واحدهایی که بتوانند استانداردهای لازم برای میزبانی از زائران را رعایت کنند، از اداره کل، مجوز دریافت می‌کنند. در غیر این صورت از فعالیت واحدهای اقامتی غیرمجاز جلوگیری خواهد شد.

■ ایرنا- رضا فرجی، سرپرست دفتر حفاظت و مدیریت حیات‌وحش سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: هزار و ۲۳ گونه مهره‌دار در کشور به ثبت رسیده که از این تعداد، حدود ۱۵۱ گونه در فهرست سرخ IUCN به‌عنوان گونه‌های در خطر معرض انقراض ثبت شدند که ممکن است با توجه به تهدیدات متنوعی که متوجه اکوسیستم‌های طبیعی کشور ما است و شرایطی که با آن مواجه هستیم این گونه‌ها بیشتر هم باشند.

نقش میراث فرهنگی در تأمین آب ساکنان جنوب کشور

برکه؛ «سیستم» ذخیره آب شیرین در حوزه خلیج فارس

پس از این

احیا را فراهم آورده‌اند که از جمله آنها می‌توان به تشکیل «هیأت امنای آب‌انبارهای اوز» اشاره کرد که در احیا، مرمت، لایروبی و جمع‌آوری زباله برکه‌ها کارنامه قابل قبولی دارند.

امروزه ساخت برکه از زمره فعالیت‌های خیرخواهانه محسوب می‌شود که انگیزه‌های مذهبی دارد و آنچنان که آقای صمد کامجو، عضو سابق شورای شهر لار و از فعالان اجتماعی ذکر کرده: «احیای برکه‌ها از مسجد واجب‌تر است، هم خیر دنیا دارد و هم آخرت» چرا که عدم توجه به حل معضلات آب در جنوب منجر به روند مهاجرت به شیخ‌نشین‌های جنوب خلیج فارس شده و از آنجا که مهاجران معمولاً متخصصان هستند، این ضرر بزرگی برای کشور و عاملی برای توسعه دیگر کشورهای مهاجریزیر محسوب می‌شود. همچنین کمبود آب موج مهاجرت‌های داخل کشور را افزایش داده و مراکز روستایی را از بین خواهد برد. مطالعه برای ذخیره آب شیرین باید در دو بخش مهم؛ مطالعه ابعاد کمی و مطالعه مسائل کیفی انجام پذیرد. در مطالعات کمی

در مورد ابعاد نهایی همچون تعیین حریم مسیله‌ها و در مطالعات کیفی به مواردی مانند گونه مسیله‌ها و نقش آنها در میزان آب، اینکه عملاً باعث تخریب آنها شویم. با احیای برکه‌ها همچنین برای تهیه پرونده ثبت جهانی «برکه، سیستم ذخیره آب شیرین در حوزه خلیج فارس» گزینه مناسبی برای معرفی به یونسکو فراهم خواهد شد. این در حالی است که «طرح احیای سازه‌های تاریخی آبی جزیره قشم» نامزد دریافت جایزه آموزش برای توسعه پایدار یونسکو در سال ۲۰۱۷ شده اما نیاز است طرح احیای برکه‌ها برای تأمین آب مورد نیاز کل منطقه همچنان از طرف مسئولان پیگیری شود. هرچند گزارشاتی در خصوص «مدیریت بحران آب» تهیه شده که در کنار روش برهزین شیرین کردن آب دریا، مدیریت آبخیزداری را پیشنهاد داده‌اند اما خوشبختانه حرکت‌های اجتماعی خوبی از طرف فعالان فرهنگی شکل گرفته که زمینه اجتماعی این

ان علاوه بر تأمین آب ساکنان، به برکه‌ها که پیشینه‌ای طولانی داشته و امروزه در معرض فراموشی قرار دارند، توجه ویژه‌ای باید کرد. به‌عنوان مثال هرچند که سالانه بین ۲۰ تا ۲۵ آب‌انبار توسط واقفان فقط در شهرستان بستک احداث می‌شود اما این مهم به پشتیبانی دولتی برای طراحی و ساخت برکه‌های بزرگ برای تأمین آب سالم نیاز دارد که با تأمین هزینه‌های آن از واقفان امکان‌پذیر خواهد بود. توسعه پایدار با همراهی دانش بومی به کمک دانش رسمی محقق می‌شود و برای توسعه پایدار آب باید به سنت‌های بومی اعتماد کرد. برآورد شده کمابیش حدود ۷۵۰۰ برکه در جنوب وجود دارد که به‌عنوان ذخیره فرهنگ ملموس از گذشتگان، ارزش توجه برای زندگی روزمره ساکنان را داشته است. بنابراین از این میراث ارزشمند فرهنگی باید حفاظت کرد. آنچنان که پیشتر سیماعلویه، رئیس اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

در آمار گیری سال ۱۳۹۴ موزه مردم شناسی اوز، ۱۹۶ برکه (آب انبار) فقط در شهر، حد فاصلی دانشگاه پیام نور تا دانشگاه آزاد شناسایی شد. البته این آمار جدا از برکه‌های فراوانی است که خارج از شهر، در بین راه‌ها و نیز در روستاهای بخش اوز قرار دارد. همچنین طی یک بررسی میدانی در شهر لار ۲۱۱ برکه شناسایی شده است. بنابراین با توجه به اینکه تعداد بسیار زیادی از این برکه‌ها از گذشته ۴۰ درجه، در تیرماه به ۲۳ درجه و در دی ماه برابر ۵/۴ درجه سانتیگراد است. سبک زندگی ایرانیان بخصوص با برافتادن دوره قاجار تفاوت‌هایی با گذشته کرد که از آن جمله می‌توان به لوله‌کشی آب شیرین اشاره داشت که به تبع آن ساخت سدها افزایش یافته و نیز سفره‌های آب زیرزمینی را به خطر انداخته است. با این اوصاف، تکیه بر منابع آب زیرزمینی در نواحی خطایی بزرگ است.

■ وقف سالانه ۲۰ تا ۲۵ آب انبار در بستک در آمار گیری سال ۱۳۹۴ موزه مردم شناسی اوز، ۱۹۶ برکه (آب انبار) فقط در شهر، حد فاصلی دانشگاه پیام نور تا دانشگاه آزاد شناسایی شد. البته این آمار جدا از برکه‌های فراوانی است که خارج از شهر، در بین راه‌ها و نیز در روستاهای بخش اوز قرار دارد. همچنین طی یک بررسی میدانی در شهر لار ۲۱۱ برکه شناسایی شده است. بنابراین با توجه به اینکه تعداد بسیار زیادی از این برکه‌ها از گذشته ۴۰ درجه، در تیرماه به ۲۳ درجه و در دی ماه برابر ۵/۴ درجه سانتیگراد است. سبک زندگی ایرانیان بخصوص با برافتادن دوره قاجار تفاوت‌هایی با گذشته کرد که از آن جمله می‌توان به لوله‌کشی آب شیرین اشاره داشت که به تبع آن ساخت سدها افزایش یافته و نیز سفره‌های آب زیرزمینی را به خطر انداخته است. با این اوصاف، تکیه بر منابع آب زیرزمینی در نواحی خطایی بزرگ است.

مهم‌ترین گام ایران برای جذب ۵ درصد از مسافران جام جهانی ۲۰۲۲

لزوم تبلیغ گردشگری ایران در خیابان‌های قطر

زهرا کشوری
فکرنگار

سفر رئیس‌جمهور به قطر یکبار دیگر توجه‌ها را به فرصت بزرگ گردشگری ایران در کشور «قطر» جلب کرد. ابراهیم رئیسی پس از بازگشت از قطر، خواستار ایجاد کارگروه ویژه‌ای برای استفاده از ظرفیت‌های گردشگری در مقطع زمانی برگزاری جام جهانی فوتبال در قطر شد. «عزت‌الله ضرغامی» وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشور نیز در واکنش به این موضوع از صدور ویزای فرودگاهی برای گردشگران جام جهانی قطر به ایران خبر داد.

«سعید حاجی سعید» رئیس کانون راهنمایان گردشگری سراسر کشور در گفت‌وگو با «ایران» افزایش پروازها و انجام تبلیغات گسترده در کشور قطر را پیش‌زمینه جذب ۵ تا ۵ درصد از مسافران جام جهانی ۲۰۲۲ به قطر می‌داند.

«حاجی سعید» جام جهانی قطر در مجاورت ایران را یک فرصت مهم برای صنعت گردشگری ایران می‌داند و اعتقاد دارد که جاذبه‌های تفریحی و تاریخی قطر جوایگویی مسافران جام جهانی به این کشور نیست. او این موضوع را فرصتی فوق‌العاده برای ایران می‌داند و می‌گوید: «تا این لحظه که من با شما صحبت می‌کنم شرایط حضور علاقه‌مندان

«مهندسی آب» ۱۷۰۰ ساله که در طاقچه‌ها خاک می‌خورد

۱۳ اسفند روز ملی «آب» فرصت مناسبی برای خانه‌تکانی ذهن و یادآوری میراثی فراموش شده است که تنها در فهرست جهانی یونسکو ثبت شده؛ میراث مهندسی آب ایران. باشد که این خانه‌تکانی در سال جدید مهندسیان باشد و ساز و سازان را به سمت مهندسی بومی ایران ببرد؛ مهندسی‌ای که باشکوه‌ترین تعامل بین انسان و محیط‌زیست را به‌نمایش می‌گذارد. سازه‌های آبی شوشتر که گردشگران بیشتر به نام «آبشارهای شوشتر» می‌شناسند، مجموعه‌ای به هم پیوسته از ۱۳ اثر تاریخی شامل پل‌ها، بندها، آسیاب‌ها، آبشارها، کانال‌های دست‌کند و تونل‌های عظیم هدایت آب است که ساسانی‌ها در ۱۷۰۰ سال پیش آن را ساختند تا هم طغیان‌های کارون را آرام کنند و هم زمین‌های کشاورزی

را سیراب. برخی اعتقاد دارند سنگ بنای این مهندسی شگرف به دوره هخامنشی یعنی ۲۵۰۰ سال قبل بازمی‌گردد. این مجموعه عظیم و تاریخی به سبب آنکه شاهکاری از نبوغ و خلاقیت انسانی به‌شمار می‌رود، نمایانگر تبادل ارزش‌های بشری در یک دوره خاص است که همین تبادل منجر به پیشرفت معماری، فناوری و برنامه‌ریزی شهری شده و همچنین نمونه بارزی از تعامل بین انسان و محیط‌زیست است. همین نبوغ باعث شد سازه‌های آبی شوشتر در سال ۲۰۰۹ و در شهر سویل اسپانیا با شماره ۱۳۱۵ در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت برسد. وقت آن است که هم روز ملی آب (۱۳ اسفند) در تقویم ملی ثبت شود و هم گرد و خاک طاقچه‌ها از روی کتاب قطور مهندسی باستان ایران کنار رود.

زیست

مازندران به‌دنبال مسافران آفریقایی جام جهانی ۲۰۲۲

او معتقد است مازندران برای پذیرایی از گردشگران اروپایی باید روی گردشگری میراث (فرهنگی) سرمایه‌گذاری کند و می‌گوید: «قلعه‌ها، باغ عباس آباد، کوه‌تپه، خانه‌های قدیمی، محوطه‌های باستانی و غارها می‌تواند در اولویت قرار بگیرد و باید از همین امروز به‌دنبال برندسازی این مناطق بود.» عرب‌زبان باشند، استان‌های شمالی برند محسوب می‌شوند، چرا که در استان‌های دیگر کشورمان، جاذبه‌های میراثی مبتنی بر آب و هوای گرم و خشک است که این مسافران، در کشورهای خود، درگیر آن هستند و به سمت اماکنی خواهند رفت که بیشترین تفاوت با محل زندگی آنها دارند.

■ مهدي رمضان زاده مدیر گروه جهانگردی دانشگاه مازندران می‌گوید: «برای هدایت توریست‌هایی که برای تماشای رقابت‌های جام جهانی قطر به این کشور سفر می‌کنند، باید دید از کدام کشور هستند. اگر این مسافران از کشورهای اروپایی باشند، مسیرهای کلاسیک گردشگری ایران همانند کاشان، اصفهان، یزد، نایین، کرمان و به‌طور کلی ۲۳ اثر جاذبه یونسکو، برمازندران غلبه می‌کنند.» او می‌گوید: «در اروپا، کشورهایی همانند طبیعت و آب و هوای استان‌های مازندران یا گیلان وجود دارد و اگر گردشگری که به‌دنبال تجربه تفاوت مبدأ با مقصد سفر باشد، به کشورمان می‌تواند سبب جذب تماشگران و عامل ورود گردشگرانی شود که برای جام جهانی به قطر می‌آیند.

عکس بحران